

Brussel Babel

Column

Luckas Vander Taelen, Regisseur

Brussel is zeer veeltalig geworden, een ware toren van Babel. Ver weg is de stad waar ooit de meerderheid van de bevolking Vlaams-Brussels sprak en waar nadien de verfransing intrad. Nu wonen in de hoofdstad meer dan 180 nationaliteiten en vormen Frans- en Nederlandstaligen samen een minderheid. Het Frans is niet meer dan een lingua franca in de omgang tussen anderstaligen en staat steeds meer onder druk van het Engels, vooral bij de jonge generatie.

Een teken des tijds is dat de Brusselse regering een minister van Meertaligheid in het leven riep. Sven Gatz (Open VLD) is ambitieus en wil dat alle Brusselaars op hun achttiende Frans, Nederlands en Engels spreken. Hij roept op tot een groot debat en wil tegelijk een Raad voor Meertaligheid oprichten, met experts zoals Philippe Van Parijs. Voorts wil Gatz het uitwisselen van taalleraars tussen de gemeenschappen vergemakkelijken.

De wens van Gatz dat alle jonge Brusselaars drietalig worden, is een evidentie, aangepast aan de evolutie van de stad. Maar in politieke termen is hij revolutionairder dan hij lijkt. Dat ontging Franstalige commentatoren niet: voor het eerst stapt een belangrijk Vlaams politicus af van de officiële en in steen gebeitelde eis van tweetaligheid, die beantwoordde aan het statuut van het Brusselse Gewest en aan de taalwetten van 1966. Het zou niet verwonderlijk zijn dat Vlaams-nationalisten twijfels hebben bij de wenselijkheid van die stap.

Gatz was heel blij dat alle coalitiepartners zijn functie meteen aanvaardden, ook DéFI, het voormalige FDF. Hij vertelde er niet bij dat Olivier Maingain, oud-voorzitter van die partij, zich verzette tegen projecten rond tweetalig onderwijs. Dat die evidente vernieuwing nu uitblijft, is bijzonder jammer. In al mijn contacten met Franstaligen hoor ik dezelfde verzuchting: waarom zijn de Brusselse scholen niet tweetalig? In het Franstalige gemeentelijke onderwijs lopen enkele succesvolle immersieprojecten, zelfs vanaf de kleuterschool.

Hoezeer ook de ambitie van Gatz moet worden toegejuicht, het valt te vrezen dat hij niet de essentiële hefboom kan bedienen om zijn doel te bereiken: het onderwijs. Zolang de stap niet gezet wordt naar meertalige scholen, waar kinderen al heel jong met andere talen in contact komen, zal de actieve talenkennis van veel jongeren niet veel veranderen.

De omgevingsfactoren in Brussel zijn nog altijd negatief voor de ontwikkeling van echte meertaligheid. De media spelen daarin een grote rol. Het blijft uitzonderlijk op de Franstalige radio iemand te horen die erin slaagt enigszins verstaanbaar Engelse woorden uit te spreken. En wie het aanbod van Proximus TV in Brussel bekijkt, merkt dat de honderd eerste zenders allemaal Franstalig zijn. Anderstaligen geloven hun oren niet als ze ontdekken dat zenders als MTV en National Geographic in het Frans gedubd worden. En Franstalige zenders zenden films niet uit in hun originele versie.

Tegelijk is er nooit zoveel vraag geweest naar goed taalonderwijs. Bij Franstaligen vond op dat vlak een grote mentaliteits- wijziging plaats: ze voelen meer dan ooit aan dat - in tegenstelling tot de vorige eeuw - het Frans niet langer de wereldtaal is die alle deuren opende. En omdat de meeste Franstalige scholen er nog altijd niet in slagen meertaligen af te leveren, sturen ze hun kinderen naar Vlaamse scholen. Soms is het goed achterom te kijken en te zien hoezeer de sfeer

in Brussel is veranderd. Tot diep in de jaren zestig lieten veel Vlamingen hun kinderen verfransen, omdat het de enige manier leek om carrière te maken.

Het is jammer dat Gatz het verzet van Maingain tegen tweetalig onderwijs aanvaardde. Dat deed hij waarschijnlijk om zijn bevoegdheid als minister van Meertaligheid veilig te stellen. Gatz geniet in elk geval het voordeel van de twijfel. De eerste daad die hij moet stellen om zijn ambities waar te maken, is het samenbrengen van de gemeenschapsministers voor Onderwijs. Samen moeten ze zo snel mogelijk vol inzetten op scholen gericht op het profiel van het Brussel van 2019.

Luckas Vander Taelen Regisseur